

SLOVENSKÁ
BANKOVÁ
ASOCIÁCIA

Udržitelnosť a ESG základné pojmy a slovník

Ciele trvalo udržateľného rozvoja

V roku 2015 OSN stanovila ambiciózny 15-ročný plán na riešenie niektorých z najpálčivejších problémov, ktorým svet čelí (SDG).

17 cieľov udržateľného rozvoja (SDGs), ktoré jednohlasne prijalo 193 krajín, predstavujú nový univerzálny štandard pre rozvoj, ktorý myslí na všetkých obyvateľov planéty. Vďaka zámerom a indikátorom, s ktorými sa v pláne tiež počíta, bude meranie úspechu oveľa jednoduchšie.

Čo je to ESG a prečo je dôležité pre firmy a investorov?

Či už ste klient, investor, regulátor alebo zamestnanec, určite Vás zaujíma, ako konkrétne spoločnosti prispievajú k trvalo udržateľnému rozvoju alebo ako znižujú svoj dopad na životné prostredie a prírodné zdroje. Moderným nástrojom na komunikáciu podnikovej udržateľnosti je práve ESG.

ESG reporting je zverejňovanie údajov o pôsobení a pridanej hodnote spoločnosti v troch oblastiach: životné prostredie (Environment), sociálny aspekt (Social) a podnikové riadenie (Governance). Ide tiež o dôležitý zdroj informácií pre investorov v procese investičného rozhodovania o životaschopnosti spoločnosti.

Základy rámca EÚ pre udržateľné financovanie

Komisia EÚ v roku 2018 prijala prvý akčný plán o financovaní udržateľného rastu. EÚ na základe tohto plánu zaviedla tri základné prvky rámca pre udržateľné financovanie.

Týmito základnými prvkami sú:

1. systém klasifikácie alebo „taxonómia“ udržateľných činností;
2. rámec zverejňovania informácií pre nefinančné a finančné spoločnosti;
3. investičné nástroje vrátane referenčných hodnôt, noriem a značiek.

Európske nariadenia presadzujú silnú implementáciu ESG faktorov vo finančnom sektore, keďže ide o mechanizmus, ktorý podporí Európsku zelenú dohodu a zabezpečí udržateľnejšie hospodárstvo.

System klasifikácie udržateľných činností Taxonómia

Nariadenie EÚ 2020/852 (EU Taxonomy), 2021/2139

Zverejňovanie informácií

NFDR/CSRD

Vykazovanie nefinančných informácií súvisiacich s udržateľným rozvojom a ESG

Smernica EÚ 2013/34, 2014/95 (NFRD), návrh CSRD, nariadenie EU 2021/2178

SFDR

Zverejňovanie informácií súvisiacich s udržateľnosťou v odvetví finančných služieb

Nariadenie EÚ 2019/2088 (SFDR)

Nástroje

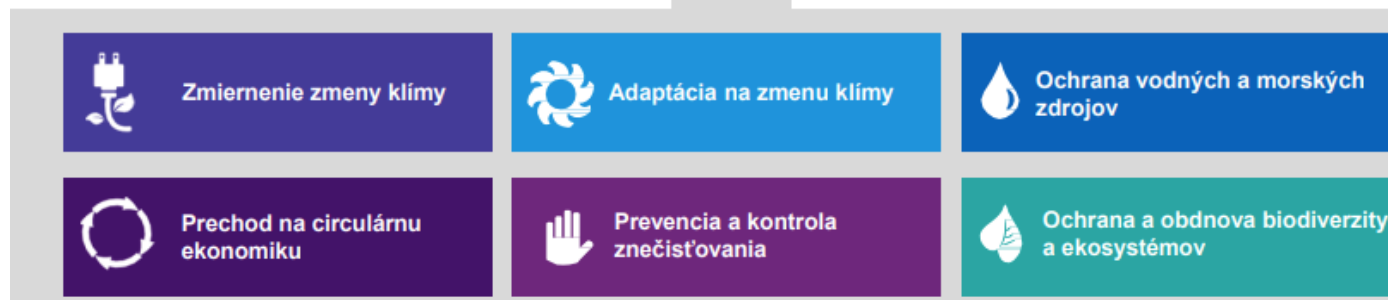
Nariadenie EÚ o referenčných hodnotách v oblasti klímy
Norma pre európske zelené dlhopisy

Taxonómia

- Taxonómia EÚ je klasifikačný systém, ktorý vytvára zoznam environmentálne udržateľných ekonomických činností;
- Taxonómia EÚ poskytuje spoločnostiam, investorom a tvorcom politiky vhodné definície, ktoré hospodárske činnosti považovať za environmentálne udržateľné.
- obsah a formát podávaných správ v zmysle Taxonómie je spresnený v „delegovaných aktoch“;
- <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SK/TXT/PDF/?uri=CELEX:32020R0852&from=EN>;
- Taxonómia stanovuje všeobecný rámec toho, čo je to „ekologicky udržateľná hospodárska činnosť“ a odkazuje na šesť environmentálnych cieľov;

Povinné vykazovanie nefinančných údajov

	Smernica o zverejňovaní nefinančných informácií (NFRD)	Návrh smernice k vykazovaniu spoločenskej zodpovednosti (CSRD)
➤ Platnosť	Platná od 2018	Očakáva sa platnosť pre rok 2023
➤ Kto musí vykazovať?	SVZ > 500 zamestnancov	Rozšírenie rozsahu: ✓ > 250 zamestnancov; ✓ > 40 mil. EUR obrat; ✓ > 20 mil. EUR majetok.
➤ Koľko spoločností vykazuje	Cca. 11 700 subjektov	Cca. 49 000 subjektov
➤ Povinnosť overenia	Nie je povinnosť overenia	Povinné overovanie (obmedzené uistenie)
➤ Formát vykazovania	Podávané online ako pdf správa Na Slovensku v rámci výročnej správy	Elektronický formát (XHTML)

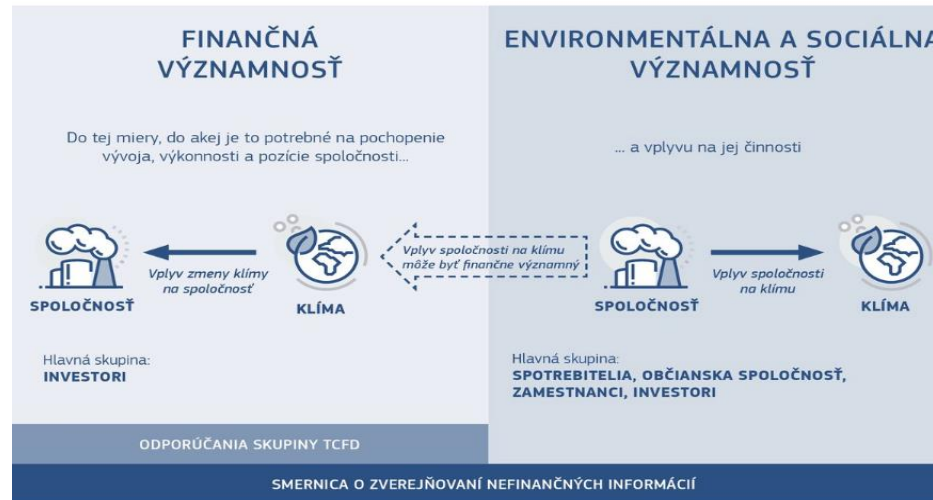

Povinné vykazovanie nefinančných údajov

	Smernica o zverejňovaní nefinančných informácií (NFRD)	Smernica CSRD
Predmet vykazovania	Smernica o zverejňovaní nefinančných informácií (Non-financial reporting directive) je aktuálne platná právna úprava nefinančného reportingu v EÚ. Podľa NFRD túto povinnosť majú veľké subjekty verejného záujmu nad 500 zamestnancov. Tieto spoločnosti majú za povinnosť zverejňovať informácie o svojich činnostiach a zvládaní sociálnych a environmentálnych problémov.	V zmysle CSRD vykazovacia povinnosť majú všetky veľké spoločnosti (spĺňajúce aspoň 2 z týchto 3 kritérií): čistý obrat vo výške najmenej 40 miliónov EUR, viac ako 250 zamestnancov, aktíva v súvahe presahujúce 20 miliónov EUR) a všetky verejne obchodovateľné spoločnosti (okrem verejne obchodovaných mikropodnikov). Popri už existujúcich podmienkach vykazovania musia spoločnosti uvádzať ešte aj napríklad informácie o: <ul style="list-style-type: none">- stratégií, riadení a odolnosti;- uplatnení princípu dvojitej významnosti;- informácie týkajúce sa budúcnosti, vrátane cieľov a ich napĺňania

Pri zverejňovaní nefinančných informácií je potrebné vychádzať z princípu „**dvojnásobného hľadiska významnosti**“

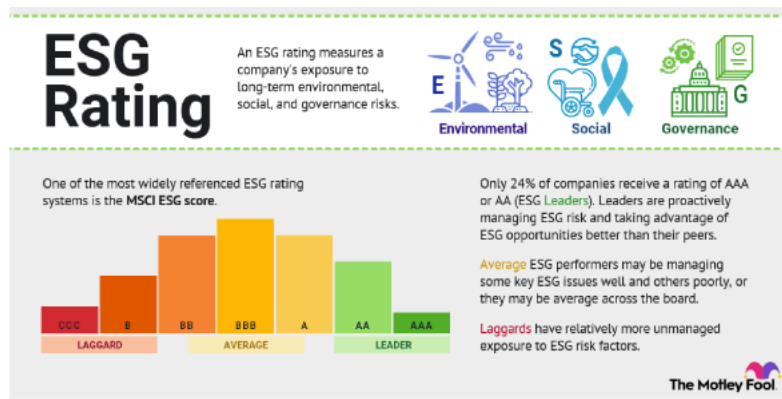

Spoločnosti, ktoré podávajú správy o udržateľnosti sa musia rozhodnúť či sa zamerajú len na environmentálne aspekty, alebo do správy zahrnú širší súbor nefinančných tém. Druhou otázkou je, či spoločnosti uvádzajú svoj vplyv na životné prostredie alebo vplyv životného prostredia (najmä zmeny klímy) na spoločnosť. Prvá otázka je zaujímavá pre širokú skupinu zainteresovaných strán, zatiaľ čo druhá otázka je dôležitá predovšetkým pre manažment spoločnosti a investorov. Hoci obe vychádzajú zo solídneho pochopenia zmeny klímy a jej príčin, ide v podstate o samostatné otázky a používajú rôzne štandardy podávania správ.

ESG rating

Dobré hodnotenie ESG znamená, že spoločnosť dobre riadi svoje environmentálne, sociálne a riadiace riziká v porovnaní s ostatnými. Slabý ESG rating je opakom – spoločnosť má relatívne vyššiu neriadenú expozíciu ESG rizikám.

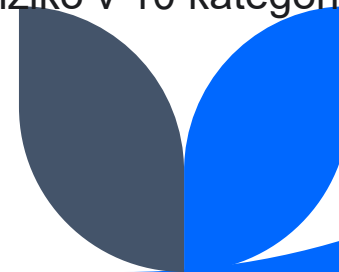

Porovnávací výkon	Hodnotenie ESG	Číselné skóre
Vodca	AAA	8,571-10,000
	AA	7,143-8,571
Priemerná	A	5,714-7,143
	BBB	4,286-5,714
	BB	2,857-4,286
Laggard	B	1,429-2,857
	CCC	0,000-1,429

Spolu s výkazníctvom ESG pomáhajú hodnotenia ESG investorom pochopiť priority spoločnosti a dlhodobé riziká, ktorým môže v budúcnosti čeliť.

Jedným z najčastejšie uvádzaných systémov hodnotenia ESG je skóre MSCI ESG. MSCI hodnotí približne 8 500 spoločností a viac ako 680 000 cenných papierov s pevným výnosom a majetkových cenných papierov na celom svete, vrátane fondov ESG.

Základom skóre MSCI ESG je rámec kľúčových problémov, ktorý meria riziko v 10 kategóriách životného prostredia, sociálnej oblasti a oblasti riadenia.

Uhlíková stopa produktu

Uhlíková stopa produktu zahŕňa emisie skleníkových plynov, ktoré vznikajú počas životného cyklu výrobku od ťažby surovín po likvidáciu odpadov. Na hodnotenie sú potrebné dáta z posúdenia životného cyklu výrobku (Life-Cycle Assessment).

Uhlíková stopa podniku

Uhlíková stopa podniku predstavuje meradlo vplyvu fungovania spoločnosti na životné prostredie. Je nepriamym ukazovateľom spotreby energií, výrobkov a služieb. Meria výšku uhlíkovej stopy, ktorá zodpovedá aktivitám alebo produktom firmy.

Výpočet uhlíkovej stopy

Metodický rámec – GHG (greenhouse gas) protokol predstavuje korporátny štandard pre meranie a reportovanie uhlíkovej stopy, ktorý je globálne používaný. Štandardizuje postup merania, riadenia a reportingu emisií skleníkových plynov z podniku. Pri jeho vzniku stál Svetový inštitút pre zdroje (WRI) a Svetová podnikateľská rada pre udržateľný rozvoj (WBCSD).

GHG protokol zaviedol rozdelenie emisií súvisiacich s činnosťou podniku do troch oblastí. Stal sa široko používaným medzinárodným štandardom.

<https://www.enviroportal.sk/envidat/862/emisie-sklenikovych-plynov-podla-sektorov>

Metriky emisií skleníkových plynov (GHG) zahŕňajú metriky rozsahu 1, rozsahu 2 a rozsahu 3. Emisné metriky rozsahu 1 by zachytávali KPI súvisiace s priamymi emisiami z vlastných alebo kontrolovaných zdrojov. Emisné metriky rozsahu 2 by zachytávali KPI súvisiace s nepriamymi emisiami z výroby nakúpenej energie spotrebovanej reportujúcou spoločnosťou. Emisné metriky rozsahu 3 by predstavovali KPI súvisiace so všetkými ostatnými nepriamymi emisiami, ktoré sa vyskytujú v hodnotovom reťazci spoločnosti.

Rozsah 1 – priame emisie

Aktivity, ktoré spadajú pod daný podnik a sú nim kontrolované. Emisie sa pri nich uvoľňujú priamo do ovzdušia:

- Emisie z kotlov či generátorov spaľujúcich fosílnu palivá v podnikoch
- Emisie z mobilných zdrojov (napr. automobil) vlastnených podnikom
- Emisie z priemyselných procesov
- Emisie zo spracovania odpadu či z čistenia odpadových vôd v zariadeniach prevádzkovaných podnikov

Rozsah 2 – nepriame emisie z energií

Emisie spojené so spotrebou nakupovanej energie:

- Emisie, ktoré nevznikajú priamo v podniku, ale sú dôsledkom aktivít podniku
- Emisie zo zdrojov, ktoré podnik priamo nekontroluje, napriek tomu má na ich veľkosť zásadný vplyv

Rozsah 3 – ďalšie nepriame emisie

Emisie, ktoré sú následkom aktivít podniku a ktoré vznikajú mimo kontroly či vlastníctva podniku:

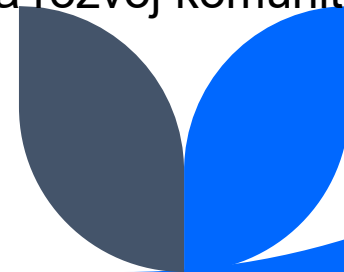
- Emisie, ktoré nie sú klasifikované ako Oblast' 2
- Pracovné cesty, ukladanie odpadu, nákup a doprava materiálu treťou stranou
- Ide o najširšiu a logicky najmenej presne vymedzenú kategóriu

Príklady ďalších metrík

- **vodná stopa**: táto metrika meria celkové množstvo sladkej vody používanej spoločnosťou, vrátane vody používanej vo výrobných procesoch, ako aj vody používanej jej zamestnancami a zákazníkmi;
- **virtuálna vodná stopa a index vodného rizika**: Tieto metriky pomáhajú investorom posúdiť vystavenie spoločnosti vodnému riziku a jej výkonnosť v oblasti ESG (environmentálne, sociálne a riadiace);
- **celkový odber vody**: meria množstvo vody odobratej zo všetkých zdrojov (povrchová voda, podzemná voda atď.) na ročnej báze;
- **úrazy/ochorenia na pracovisku**: podľa závažnosti, typu a nákladov;
- **sociálne metriky**: ktoré merajú iniciatívy ESG, sú zamerané na rozvoj komunity a firemnú filantropiu.

Vo všeobecnosti platí, že klimatické a environmentálne riziká zahŕňajú dva hlavné rizikové faktory:

- Fyzické riziko označuje finančný dosah zmeny klímy vrátane častejšieho výskytu extrémnych poveternostných javov a postupných zmien klímy, ako aj degradácie životného prostredia, napríklad znečistenia ovzdušia, vody a pôdy, nedostatku vody, straty biodiverzity a odlesňovania. Fyzické riziko sa označuje ako „akútne“, ak vyplýva z extrémnych javov, ako napr. sucha, záplav a búrok, a ako „chronické“, ak vyplýva z postupných zmien, ako napr. zvyšovania teploty, stúpania hladiny morí, nedostatku vody, straty biodiverzity, zmeny využívania pôdy, ničenia biotopov a nedostatku prírodných zdrojov. Tieto faktory môžu viesť priamo k škodám na majetku alebo zníženiu produktivity, alebo nepriamo k následným javom, napríklad k narušeniu dodávateľských reťazcov.
- Riziko prechodu označuje finančnú stratu inštitúcie, ktorá môže priamo či nepriamo vzniknúť v dôsledku procesu adaptácie na nízkouhlíkové a viac environmentálne udržateľné hospodárstvo. Príčinou by mohlo byť napríklad pomerne náhle prijatie klimatických a environmentálnych politík, technologický pokrok alebo zmeny postoja a preferencií trhu.

Slovník

SRI

Skratka pre **Socially Responsible Investing alebo spoločensky zodpovedné investovanie**. V súčasnosti sa na označenie takejto investície používa hlavne skratka ESG, ale niektorí účastníci finančného trhu označenie SRI používajú stále.

ESG faktory

Skratka pre **Environment, Social a Governance**, teda ochrana životného prostredia, spoločensky zodpovedné správanie a etické a transparentné riadenie firmy. [Klasifikácia](#), ktorá má investorom pomôcť orientovať sa pri výbere produktu a dostať informácie o spoločnosti, ktoré sú spojené s jej výkonnosťou a vplyvom na životné prostredie, so sociálnou politikou a riadenie spoločnosti. Investovanie do takýchto spoločností prináša firmám potrebný kapitál na udržateľné a zodpovedné činnosti a investorom zisk. Spoločnosti s vysokým ESG zohľadňujú životné prostredie, správajú sa zodpovedne k svojim zamestnancom a obchodným partnerom a zodpovedne riadia podnik.

Environmentálne faktory zohľadňujú ekologické správanie podniku v celom procese výroby a distribúcie produktov vrátane nakladania s odpadom. Posudzujú aj vplyv produktov na planétu. Patrí sem zmierňovanie zmeny klímy a ochrana životného prostredia, ako napr. predchádzanie znečisťovania ovzdušia, zastavenie poškodzovania ozónovej vrstvy, zachovanie biodiverzity a prirodzených biotopov, zníženie nadmernej spotreby zdrojov, okysľovania oceánov, zhoršovania fungovania systému sladkej vody a zmena využívania pôdy, znižovanie plastových odpadov, ako aj zabránenie výskytu nových hrozieb, ako sú nebezpečné chemikálie a pod.

Sociálne, resp. spoločenské faktory zahŕňajú dobré a etické vzťahy podniku s dodávateľmi, napr. fair trade, využívanie lokálnych zdrojov surovín, vzťahy so zákazníkmi, rodovú rovnosť (rovnaké platy pre obe pohlavia), pracovné vzťahy, investície do ľudského kapitálu, ľudské práva, zodpovednosť k zamestnancom, zákaz práce detí a podobne.

Riadiace faktory venujú pozornosť podnikovej kultúre, riadiacim štruktúram, odmeňovaniu manažérov, auditom, vnútorným kontrolám, právu a ochrane akcionárov, riadeniu rizík a podobne.

ESG rating

Tento rating prideliuje profesionálna ratingová agentúra alebo tzv. verifikátor po splnení stanovených kritérií. Hodnotí výkonnosť podniku/ fondu alebo krajiny z hľadiska environmentálnych, sociálnych a riadiacich faktorov (ESG).

ESG/SRI fondy (aktíva) – pri investovaní zohľadňujú ESG kritériá. V majetku fondov sa nachádzajú akcie ESG spoločností, ESG dlhopisy, resp. iné ESG produkty.

Zelené dlhopisy (Green bonds)

Dlhové cenné papiere emitované na získanie kapitálu do projektov znižujúcich klimatické riziká.

Sociálne, resp. spoločenské dlhopisy (Social bonds)

Dlhové cenné papiere emitované s cieľom zvýšiť kapitál na investovanie do projektov, ktoré riešia spoločenské problémy, prispievajú k zlepšeniu spoločenského života. Môže ísť o širokú oblasť, napr. o financovanie projektov v oblasti zdravotníctva (nemocnice, zdravotné strediská, seniorské stacionáre), vzdelávania (MŠ, ZUŠ a pod.) a nájomného bývania.

Udržateľné dlhopisy (Sustainability bonds)

Sú kombináciou zelených a sociálnych dlhopisov. Sú to dlhové cenné papiere vydané na financovanie projektov podnikov, ktoré znižujú klimatické riziká a vytvárajú sociálne hodnoty.

Kryté dlhopisy (Covered bonds)

Dlhové záväzky vydané bankami, prostredníctvom ktorých získajú dlhodobé zdroje na financovanie dlhodobých úverov. Ich výhodou je, že držiteľom dlhopisov ponúkajú tzv. dvojitú ochranu: ak emitent zlyhá, držiteľ dlhopisu má priamy a prednostný nárok na určité účelovo viazané aktíva (podkladové krycie aktíva) a zároveň bežnú pohľadávku na zostávajúce aktíva emitenta. Je niekoľko typov krytých dlhopisov, ktoré sa členia práve podľa typu podkladových aktív. V súčasnosti k nim pribúdajú napr. aj zelené kryté dlhopisy (Green covered bonds), sociálne kryté dlhopisy (Social covered bonds), ktoré sú kryté práve zelenými/sociálnymi hypotékami.

Zelené hypotéky (green mortgages)

Zelené hypotéky umožňujú dlžníkom kúpiť udržateľnú stavbu alebo zrekonštruovať existujúcu budovu tak, aby bola ekologickejšia, pričom musia byť dodržané environmentálne kritériá.

EÚ Taxonómia

Jednotný klasifikačný systém v členských štátoch EÚ, ktorým sa ustanovuje zoznam environmentálne udržateľných hospodárskych činností. Pomôže klasifikovať finančné produkty ako trvalo udržateľné a obmedzí tzv. greenwashing.

Eco label alebo environmentálna značka

Označuje finančné produkty tak, že definuje ich minimálnu environmentálnu výkonnosť a bude vychádzať z požiadaviek nariadenia EÚ o environmentálnej značke 66/2010. Bude súčasťou informácií o finančných produktoch.

Greenwashing

Praktiky, ktoré vytvárajú u spotrebiteľov dojem, že prezentovaný finančný produkt zohľadňuje ESG faktory, napr. má pozitívne dosahy na životné prostredie, je udržateľný alebo má menší škodlivý dosah ako produkty ponúkané konkurenciou, pričom to tak nie je (napr. používanie ESG označenia neoprávnene alebo nesprávne s cieľom podnietiť investorov na investície).

Zdroje:

<https://www.bankingsupervision.europa.eu/ecb/pub/pdf/ssm.202011finalguideonclimate-relatedandenvironmentalrisks~58213f6564.sk.pdf>

<https://slk.mazars.sk/Home/Postrehy/Blog/Prehľad-standardov-nefinancneho-reportingu-ESG>

www.spglobal.com/marketintelligence/en/documents/trucost_samsung_sdi_talking_points_final.pdf

<https://home.kpmg/sk/sk/home/sluzby/esg-spolocenske-environmentalne-socialne-riadenie-spolocnosti.html>

<https://www.pwc.com/sk/sk/esg-zodpovedne-podnikanie.html>

<https://www.synesgy.cz/kontakt/#slovník-pojmu>

<https://5penazi.sk/rady-pre-vas/kratky-esg-slovník/>

http://www.sohk.sk/download/eventDocuments/Prezentacia_KPMG%20Slovensko_ESG_25%2010%202021.pdf

https://unis.unvienna.org/unis/sk/topics/sustainable_development_goals.html

<https://akcie.sk/co-je-to-esg-investovanie-a-preco-vytvara-sancu-pre-eu/>

<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SK/TXT/PDF/?uri=CELEX:52019XC0620%2801%29&from=EN>

<https://www.fool.com/investing/stock-market/types-of-stocks/esg-investing/esg-rating/>

<https://www.pwc.com/sk/sk/esg-zodpovedne-podnikanie/vypocet-uhlikovej-stopy.html>

<https://www.bankingsupervision.europa.eu/ecb/pub/pdf/ssm.202011finalguideonclimate-relatedandenvironmentalrisks~58213f6564.sk.pdf>

<https://cyrkl.com/sk/co-je-to-esg-a-preco-je-dolezite-pre-firmy-a-investorov>

